

ETS shema koja naplaćuje zagađenje zraka po toni emisija do sada se primjenjivala na industriju, a cijena je bila i više nego povoljna, jer je EU davala svojoj industriji besplatne kvote koje su omogućavale europskim industrijama da uštedu u emisijama prebace u zemlje poput afričkih i još za to dobivaju novce za očuvanje europskog zraka čistim.

U Zelenom planu za Europu, ETS shema i dalje ima ključno mjesto, ali će se po njezinoj reviziji bodovi sada naplaćivati svugdje, uključujući na emisije koje stvaraju brodski i cestovni promet kao i goriva za grijanje. Ona i dalje ostaje “ključni instrument koji EU pomaže u postizanju cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova na polovicu onih iz 1990. godine, sa rokom do 2030. godine” stoji u nacrtu. Cijena ugljikovih bodova ove je godine došla bliže tržišnoj, odnosno bolje rečeno, realnoj društvenoj cijeni zagađenja, nego ikada ranije. Novi nacrt predviđa takozvani linearni faktor smanjenja, što ako smo dobro razumjeli, zapravo znači da će se cijena ugljikovih emisija moći povećavati s obzirom na ukupni društveni utjecaj. Novost je da se naplata širi na spomenuti brodski i cestovni promet te grijanje.

Socijalna politika Fransa Timmermansa, europskog povjerenika za klimu, postoji i u ovom novom zakonu. Kao što ni zeleni nisu pretjerano zadovoljni kompromisima ucrtanima u novu shemu (na primjer kvote za kemijsku industriju, posebno za poljoprivredne fertilizatore), tako ni mi ne možemo biti zadovoljni ovim zakonom, no bilo bi nepravedno kazati da socijalna dimenzija ne postoji. Prema Timmermansovom planu “najmanje 50 posto prihoda stvorenih ETS-om za promet i zgrade moralo bi se preraspodijeliti kućanstvima s niskim prihodima.” Kao i u svim europskim odredbama, i za ovo postoji rupa iz koje se zemlje članice mogu lako izvući, i to je razlog nezadovoljstvu, a rupa u zakonu kaže: “zemlje EU mogu slobodno odlučiti kako će koristiti novac generiran shemom, bez jamstava da će siromašna kućanstva dobiti potporu za svoje potrebe za grijanjem ili prijevozom.”

Također, Poljska je ponovno uputila svoj standardni prigovor: socijalni utjecaj rasta cijena goriva i cijena grijanja nesrazmjerno će pogoditi siromašne. Ako zemlje članice budu preslobodno odlučivale o tome kako će uložiti sredstva zarađena naplatom ugljikovih bodova i ne budu ulagale u npr. toplinsku izolaciju domova energetski siromašnih građana, kućanstva sa niskim primanjima neće se usuđivati ili jednostavno neće imati od kuda ulagati oskudna primanja u klimatske “apgrejde”. Poljskoj se stoga čini da će ovaj zakon disproporcionalno imati učinak oporezivanja energetski siromašnih građana. Isti problem brine i Francusku, čiji predstavnici u EU parlamentu ističu da ovakva revizija ETS shema predstavlja “ogroman politički rizik i ne donosi puno u smislu smanjenja emisija”. Takvu politiku naime, Francuska je donijela prije par godina i ona je urodila pobunom stanovnika i pokretom žutih prsluka.

Iako ne postoje za građane, protekcijske mjere kao i obično postoje za europsku industriju koja se pokušava natjecati s kineskom, pa će oni i dalje imati neke ugljične privilegije. Podsjetimo, ranije ove godine Parlament je izglasao zadržavanje besplatnih kvota CO₂ za industrije obuhvaćene nadolazećom EU-ovom carinskom granicom. Izmjenu su podržale industrijske udruge, uključujući čeličnu skupinu Eurofer, kemijska udruga CEFIC, udruga cementa Cembureau i Fertilizers Europe, koje su zatražile od zakonodavaca da osiguraju da granična politika EU "koegzistira sa trenutnim sustavom besplatne dodjele", navodi Euractiv. Ovaj pristup možda nije dugoročno održiv, jer nepotrebno riskira prosvjede protiv klimatskih politika diljem Europe. Uspjeh europskih klimatskih politika bit će točno onolik, koliko ih stanovništvo prihvati. Ako ćemo suditi po prosvjedima protiv cijene struje u Bugarskoj 2013. i nedavnim žutim prslucima u Francuskoj, građani Unije neće dopustiti da oni snose cijenu zagađenja, budući da je uostalom nisu niti izazvali.

Izvor: bilten.org